

محفل انس با قرآن ویژه مدیران - روز سه‌شنبه ۹۷/۴/۲۶

تفسیر دادوستد جاهلانه منافقان در آیه ۱۶ سوره بقره

آیه «اولئك الذين اشتروا الضلالة بالهدى فما ربحت تجارتهم و ما كانوا مهتدين» به این معنی است که آنان (منافقان) کسانی‌اند که به بهای (از دست دادن) هدایت، خریدار ضلالت و گمراهی شدند، اما این دادوستد و تجارت به حالشان سودی نبخشید و در شمار هدایت‌شدگان درنیامدند.

بر اساس آیه‌های متعدد قرآن کریم منافقان زمینه‌های فطری و عوامل هدایت خود را از دست داده‌اند. در آیه ۱۷۷ سوره آل عمران آمده «ان الذين اشكروا الكفر بالايمن لن يضروالله شيئا و لهم عذاب اليم؛ همانا کسانی که کفر را به بهای ایمان خریدند هرگز به خدا هیچ ضرری نمی‌زنند» و در آیه ۸۶ سوره بقره اشاره شده است که «اولئك الذين اشكروا الحيوة الدنيا بالآخره فلا يخفف عنهم العذاب؛ آنها کسانی‌اند که زندگی دنیا را به بهای آخرت خریدند پس هرگز عذابشان در آخرت تخفیف نمی‌یابد» و در آیه ۱۷۵ سوره بقره نیز آمده است که «اولئك الذين اشكروا الضلالة بالهدى و العذاب بالمغفر؛ آنها کسانی‌اند که گمراهی و ضلالت را به بهای هدایت و عذاب را به ازای آمرزش و مغفرت خریداری کردند.»

منافقان استعداد ایمان و دریافت پاداش و مغفرت را با اعمال خود از بین بردند (عاقبت نور الهی دود شد/ فطرت حق جوی او نمرود شد).

آیه ۱۶ سوره بقره بیان می‌کند که هدایت و گمراهی با یکدیگر متضاد و آشتی‌ناپذیرند. هرکس یکی را انتخاب کرد و برگزید، طبیعی است که دیگری را از دست می‌دهد، از این رو قرآن این گزینش را یک معامله می‌داند و در واقع این معامله سودی ندارد (فما ربحت تجارتهم) و چنین انسانی هرگز هدایت‌پذیر نخواهد بود.

منافقان در راستای منافع خود حرکت کردند و سرگردانی را در برابر هدایت خردند و بدمعامله‌ای با هدایت خود کردند، بنابراین تجارتشان سودی نداشت و به منافی هم نرسیدند و همین نکته اساس و پایه نفاق است که از منفعت‌طلبی برمی‌خیزد اما به منفعت هم نمی‌رسند.